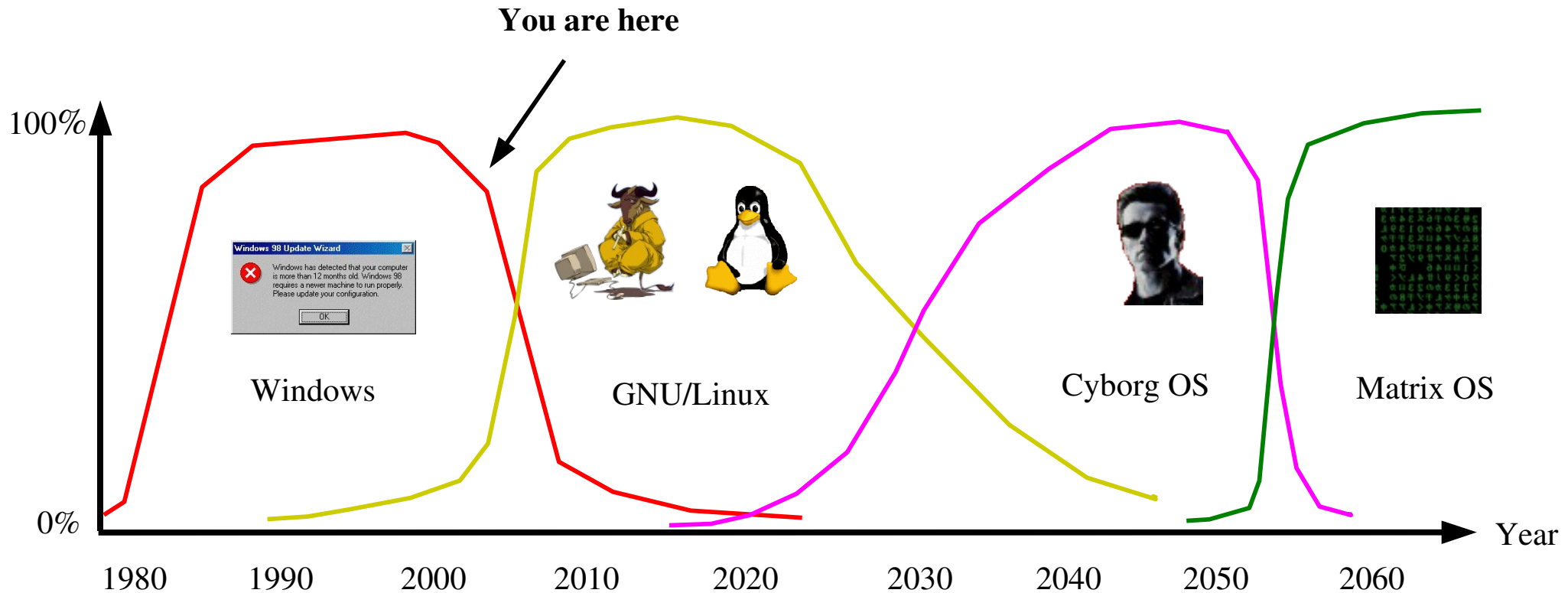

Čas, da preizkusimo nekaj novega

prihodnost OS

Uvod v Unix in GNU/Linux

Michael Opdenacker

Free Electrons

<http://freeelectrons.com>

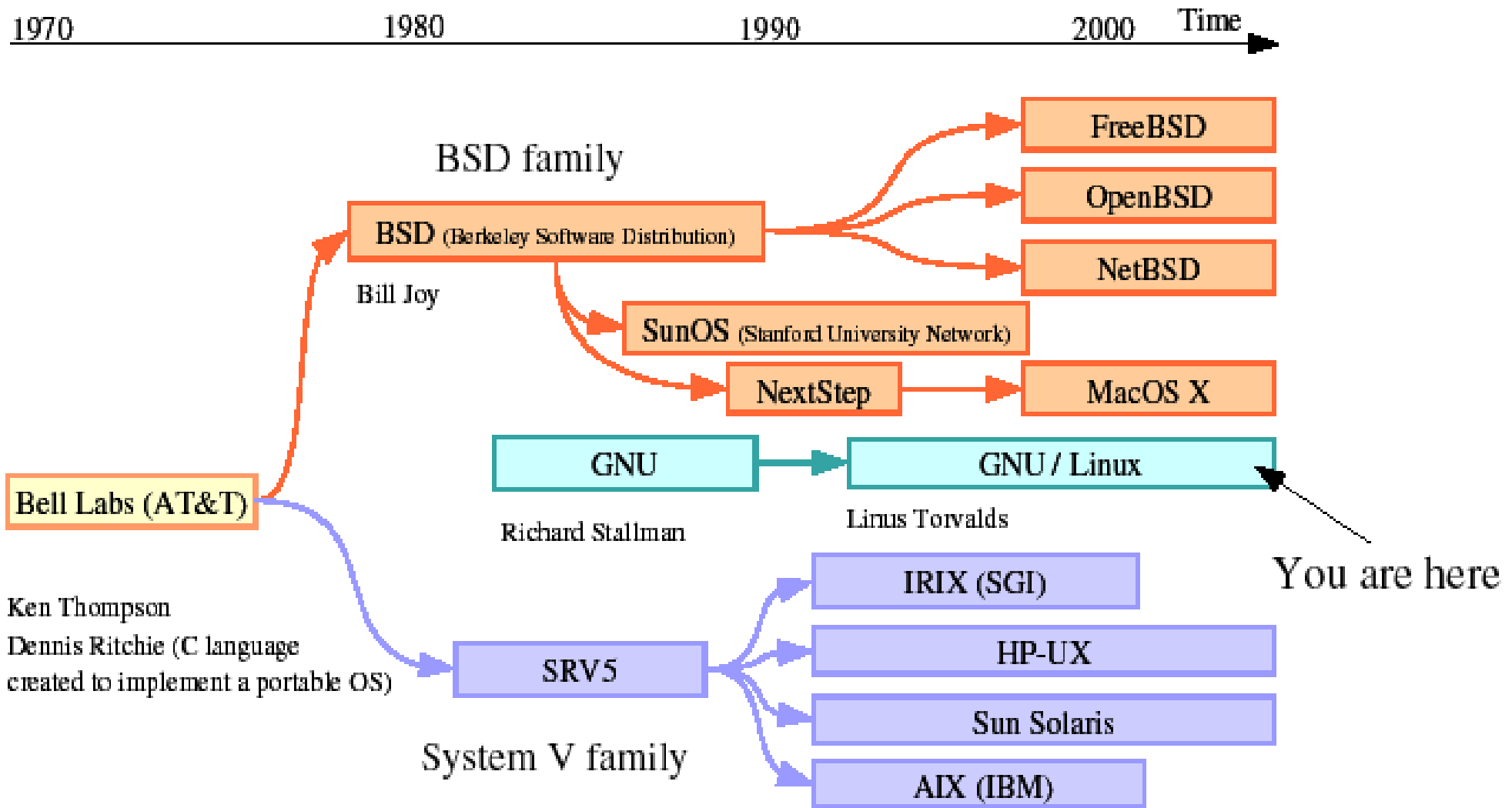
Prevod: Mitja Felicijan, Martin Herweg

http://www.percepcija.si/uvod_v_unix_in_gnu_linux.pdf

Pripravljeno v okolju GNU/Linux, OpenOffice.org

Unix družinsko drevo

GNU = GNU is Not Unix

- Projekt izgradnje popolnoma prostodostodnega Unix-u podobnega operacijskega sistema.
- Začel ga je Richard Stallman v letu 1984 kot raziskovalec, takrat ko Unix koda ni bila več prostodostopna.
- Začetne komponente: C compiler (gcc), make (GNU make), Emacs, C library (glibc), coreutils (ls, cp ...)
- Kakorkoli že, leta 1991 je GNU projektu še vedno manjkalo jedro.

Prostodostopno programje (Free Software) vam zagotavlja 4 svobode:

- Svobodo, da uporabljate program za katerikoli namen
- Svobodo, da preučite kako program deluje in ga seveda tudi predelate za vaše potrebe
- Svobodo, da kopije delite z ostalimi
- Svobodo, da izboljšate program in delite izboljšave z ostalimi.

Poglej: <http://www.gnu.org/philosophy/freesw.html>

Linux

- Prostodostopno Unix-u podobeno jedro narejeno iz strani Linus-a Torvalds-a leta 1991.
- Celoten sistem uporablja GNU orodja: C library, gcc, binutils, fileutils, make, emacs...
- Prav zaradi tega se celoten sistem imenuje GNU/Linux, že zelo zgodaj dostopen kot prostodostopno programje, katero je privlačilo čedalje več uporabnikov in razvijalcev.
- Od leta 1991 je to najhitreje rastoč operacijski sistem.

GNU / Linux distribucije

- Omogočajo namestitev GNU/Linux na vaš trdi disk s tem, da še vedno obdržite Windows sistem (dual boot).
- Imajo uporabniku prijazno okolje za namestitev, katero samodejno zazna večino vaše strojne opreme.
- Vam omogočajo izbiro aplikacij, ki jih želite namestiti.
- Omogoča uporabniku prijazno okolje za konfiguracijo sistema.
- Priporočene distribucije za začetnike: Ubuntu ali SuSE.

Komercialne distribucije

- **Red Hat:** <http://www.redhat.com/> Najbolj popularna. Zanesljiva, varna, uporabniku prijazna, lahka za namestitev in ima podpira vse strojne opreme in prodajalcev programske opreme.

- **Suse (Novell):** <http://www.suse.com/> Glavna alternativa. Enostavna namestitev, uporabniku prijazen, stabilen sistem. Pridobiva podporo za strojno opremo in podporo prodajalcev programske opreme.

- **Mandriva** (prej Mandrake): <http://mandrivalinux.com/> Uporabniku zelo prijazena, lahka za namestitev, ima veliko novosti, vendar manj stabilna. Namenjena in posameznim uporabnikom. Zelo malo podpore prodajalcev programske opreme.

Skupnostne distribucije (Community distributions)

- **Fedora Core:** <http://fedora.redhat.com/> Stabilna, varna, uporabniku prijazna, enostana za namestitev. Zelo pogoste izdaje.

- **Ubuntu Linux:** <http://ubuntulinux.org/> Temelji na Debian distribuciji ampak izide vsakih 6 mesecev. Uporabniku prijazna in zelo priporočljiva za začetnike.

- **Debian:** <http://debian.org/> Zelo stabilna in varna, vendar bolj zahtevna za nastavljanje in namestitev. Prijazna razvijalcu vendar ne uporabniku. Stabilne izdaje so vsakih 2-3 leta. Priporočljiva za strežnike in ne za začetnike!

- **Mandriva Skupnost:** <http://mandrivalinux.com/> Lahka za namestitev, varna, uporabniku prijazna, pogoste stabilne izdaje, vendar manj stabilna (premalo testiranja in upoštevanja uporabnikov).

Uporabljanje GNU/Linux doma

GNU/Linux je odlična alternativa Windows OS za domače uporabnike

Varnost

Brez virusov

Večina virusov je narejenih, da izkorišča varnostne luknje Windows OS in tako nimajo vrednosti v GNU/Linux.

Virusno nepropusten

Četudi bi izvedli Linux-u kompatibilne virus, ne bi imel dovoljenj, da spremeni sistem.

Nepropusten za napake

Ostali uporabniki ne morejo spreminjati sistema in datotek ostalih uporabnikov. Tako ne more priti do napak.

Vdiralcem neprivačen

Tudi če ste konstantno povezani na internet, vdiralcem ta sistem ni privlačen.

Privatnost

Vaš sistem ne bo tiho zbiral in pošiljal informacij o vašem sistemu ali podatkih.

Uporabniku prijazen

- Aplikacije/programi so narejeni za uporabnike s strani uporabnika, zato je večja verjetnost, da bodo zadovoljili vaše potrebe.
- Razvijalca je lažje kontaktirati in predlagati nove pridobitve ali funkcije.

Svoboda

- Podatki, katere ustvarite, so vaši za vedno. To pomeni, da niso odvisni od aplikacije (velikokrat so to patenti formatov datotek).
- Imate svobodo, da programe delite s svojimi prijatelji, sosedi, itd...
- Prav tako imate svobodo, da uporabljate svoje domače programe v službi.

Namizne aplikacije

- **Gnome, KDE, LXDE, ...** – Desktop Environments
- **Firefox:** <http://www.mozilla.org/products/firefox/> spletni brskalnik temeljoč na Mozilla brskalniku.
- **OpenOffice:** <http://www.openoffice.org/> celovit Office sistem. Odlična alternativa MS Office paketu. Popolnoma kompatibilen z MS Office paketom: word, preglednice, prezentacije, grafike...
- **The GIMP:** <http://www.gimp.org/> izjemno močen grafičen program. Alternativa programom, kot so: Photoshop, Paint Shop Pro, itd ...
- **Gqview:** <http://gqview.sourceforge.net/> pregledovalec slikovnih galerij.
- **Evolution:** <http://www.gnome.org/projects/evolution/> alternativa Outlook email klientu in koledarju.

GNU/Linux alternative Windows orodij

Internet Explorer	Mozilla Firefox
IIS	Apache
Money	GNU Cash
MS Office	OpenOffice.org
MS Outlook	Evolution, Kmail
MS Project	Mr Project Planner
Nero	k3b
Photoshop	The gimp
WinAmp	xmms, amarok
W. Media Player	xine, totem, mplayer

<http://www.linuxrsp.ru/win-lin-soft/table-eng.html>

GNU/Linux doma (3)

Z GNU / Linux-om lahko brez težav uporabljate:

- **Office:** word processor, spreadsheet, presentations
- **Internet:** Spletni brskalnik, email
- **Multimedija:** video, zvok in grafika (vključno z digitalnimi kamerami)
- **Učenje** o računalnikih in računalniškem programiranju

Če imate še vedno kopijo Windows sistema, ga lahko uporabite (double boot) za:

Igranje računalniški iger. Večina iger je še vedno na voljo samo za Windows in Mac okolja.

- Uporabo specifičnih programov.
- Uporabo strojne opreme, ki še ni podprta s strani GNU / Linux.

Zaključek

hvala za vašo pozornost
prosimo vprašajte, kar vas zanima !

več informacij:

www.skolelinux.de/wiki/LugSevnica

sl.wikipedia.org/wiki/Linux

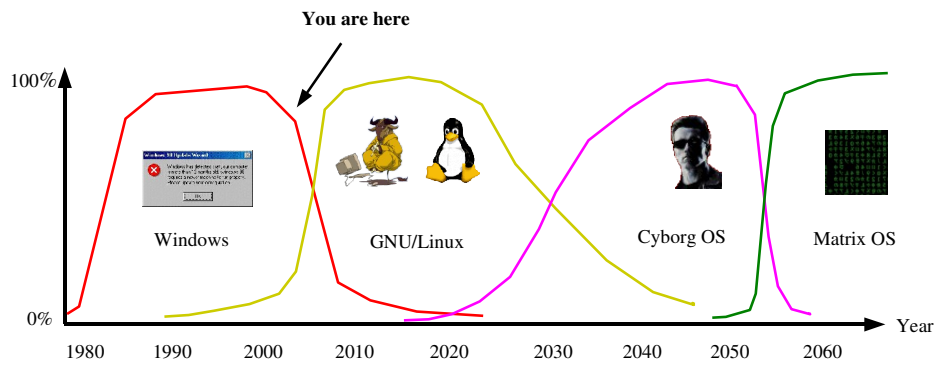
linux.prinas.si

www.lugos.si

ubuntu.si

Čas, da preizkusimo nekaj novega

prihodnost OS

Free Electrons © Copyright 2004, 2005, Michael Opdenacker Creative Commons AttributionShareAlike 2.0 license

Uvod v Unix in GNU/Linux

Uvod v Unix in GNU/Linux

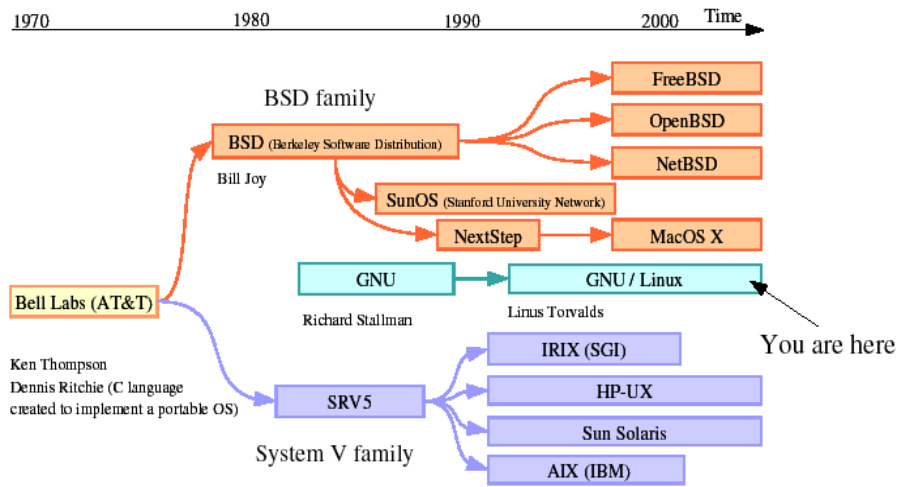
Michael Opendacker
Free Electrons
<http://freeelectrons.com>

Prevod: Mitja Felicijan, Martin Herweg
http://www.percepcija.si/uvod_v_unix_in_gnu_linux.pdf

Prilavljeno v okolju GNU/Linux, OpenOffice.org

Unix družinsko drevo

GNU Projekt

GNU = GNU is Not Unix

- Projekt izgradnje popolnoma prostodostodnega Unix-u podobnega operacijskega sistema.
- Začel ga je Richard Stallman v letu 1984 kot raziskovalec, takrat ko Unix koda ni bila več prostodostopna.
- Začetne komponente: C compiler (gcc), make (GNU make), Emacs, C library (glibc), coreutils (ls, cp ...)
- Kakorkoli že, leta 1991 je GNU projektu še vedno manjkalo jedro.

Prostodostopno programje

Prostodostopno programje (Free Software) vam zagotavlja 4 svobode:

- Svobodo, da uporabljate program za katerikoli namen
- Svobodo, da preučite kako program deluje in ga seveda tudi predelate za vaše potrebe
- Svobodo, da kopije delite z ostalimi
- Svobodo, da izboljšate program in delite izboljšave z ostalimi.

Poglej: <http://www.gnu.org/philosophy/freesw.html>

Free Electrons© Copyright 2004, 2005, Michael Opdenacker Creative Commons AttributionShareAlike 2.0 license

- Die Freiheit, das Programm für jeden Zweck zu benutzen
-
- Die Freiheit zu untersuchen, wie das Programm arbeitet, und es an die eigenen Bedürfnisse anzupassen
-
- Die Freiheit, Kopien zu verteilen, um anderen zu helfen
-
- Die Freiheit, das Programm zu verbessern, und die eigenen Verbesserungen zu veröffentlichen

Linux

- Prostodostopno Unix-u podobeno jedro narejeno iz strani Linus-a Torvalds-a leta 1991.
- Celoten sistem uporablja GNU orodja: C library, gcc, binutils, fileutils, make, emacs...
- Prav zaradi tega se celoten sistem imenuje GNU/Linux, že zelo zgodaj dostopen kot prostodostopno programje, katero je privlačilo čedalje več uporabnikov in razvijalcev.
- Od leta 1991 je to najhitreje rastoč operacijski sistem.

Uporaba GNU/Linux distribucij

GNU / Linux distribucije

- Omogočajo namestitev GNU/Linux na vaš trdi disk s tem, da še vedno obdržite Windows sistem (dual boot).
- Imajo uporabniku prijazno okolje za namestitev, katero samodejno zazna večino vaše strojne opreme.
- Vam omogočajo izbiro aplikacij, ki jih želite namestiti.
- Omogoča uporabniku prijazno okolje za konfiguracijo sistema.
- Priporočene distribucije za začetnike: Ubuntu ali SuSE.

Komercialne distribucije

• **Red Hat:** <http://www.redhat.com/> Najbolj popularna. Zanesljiva, varna, uporabniku prijazna, lahka za namestitev in ima podpira vse strojne opreme in prodajalcev programske opreme.

• **Suse (Novell):** <http://www.suse.com/> Glavna alternativa. Enostavna namestitev, uporabniku prijazen, stabilen sistem. Pridobiva podporo za strojno opremo in podporo prodajalcev programske opreme.

• **Mandriva** (prej Mandrake): <http://mandrivalinux.com/> Uporabniku zelo prijazna, lahka za namestitev, ima veliko novosti, vendar manj stabilna. Namenjena in posameznim uporabnikom. Zelo malo podpore prodajalcev programske opreme.

Skupnostne distribucije (Community distributions)

• **Fedora Core:** <http://fedora.redhat.com/> Stabilna, varna, uporabniku prijazna, enostana za namestitev. Zelo pogoste izdaje.

• **Ubuntu Linux:** <http://ubuntulinux.org/> Temelji na Debian distribuciji ampak izide vsakih 6 mesecev. Uporabniku prijazna in zelo priporočljiva za začetnike.

• **Debian:** <http://debian.org/> Zelo stabilna in varna, vendar bolj zahtevna za nastavljanje in namestitev. Prijazna razvijalcu vendar ne uporabniku. Stabilne izdaje so vsakih 2-3 leta. Priporočljiva za strežnike in ne za začetnike!

• **Mandriva Skupnost:** <http://mandrivalinux.com/> Lahka za namestitev, varna, uporabniku prijazna, pogoste stabilne izdaje, vendar manj stabilna (premalo testiranja in upoštevanja uporabnikov).

Uporabljanje GNU/Linux doma

GNU/Linux doma (1)

GNU/Linux je odlična alternativa Windows OS za domače uporabnike

Varnost

Brez virusov

Večina virusov je narejenih, da izkorišča varnostne luknje Windows OS in tako nimajo vrednosti v GNU/Linux.

Virusno nepropusten

Četudi bi izvedli Linux-u kompatibilne virus, ne bi imel dovoljenj, da spremeni sistem.

Nepropusten za napake

Ostali uporabniki ne morejo spreminjati sistema in datotek ostalih uporabnikov. Tako ne more priti do napak.

Vdiralcem neprivlačen

Tudi če ste konstantno povezani na internet, vdiralcem ta sistem ni privlačen.

Free Electrons© Copyright 2004, 2005, Michael Opdenacker Creative Commons AttributionShareAlike 2.0 license

Sicherheit

- Virenfrei
Viele Viren werden geschrieben zur Ausnutzung von Windows Sicherheitslücken und haben keine Auswirkung unter GNU / Linux
- Virengeschützt
Selbst wenn Sie einen Linux-kompatiblen Virus ausführen, hat er keine Rechte, das System zu modifizieren.
- Fehlergeschützt
Familienmitglieder können keine Systemdateien oder von anderen ändern. Sie können nur ihre eigenen Dateien beschädigen.
- Cracker-abweisend
Selbst bei ständiger Internet-Anbindung ist das System für Cracker nicht attraktiv.

GNU/Linux doma (2)

Privatnost

Vaš sistem ne bo tiho zbiral in pošiljal informacij o vašem sistemu ali podatkih.

Uporabniku prijazen

- Aplikacije/programi so narejeni za uporabnike s strani uporabnika, zato je večja verjetnost, da bodo zadovoljili vaše potrebe.
- Razvijalca je lažje kontaktirati in predlagati nove pridobitve ali funkcije.

Svoboda

- Podatki, katere ustvarite, so vaši za vedno. To pomeni, da niso odvisni od aplikacije (velikokrat so to patenti formatov datotek).
- Imate svobodo, da programe delite s svojimi prijatelji, sosedi, itd...
- Prav tako imate svobodo, da uporabljate svoje domače programe v službi.

Free Electrons© Copyright 2004, 2005, Michael Opdenacker Creative Commons AttributionShareAlike 2.0 license

Privatsphäre

- Ihr System sammelt und überträgt nicht heimlich Informationen über Ihre Film- oder Webvorlieben.

Anwenderfreundlich

- Ihre Programme werden von Anwendern für Anwender gemacht. Diese werden eher Ihren Bedürfnissen entsprechen.
- Sie können den Entwicklern leicht neue Eigenschaften vorschlagen.

Freiheit

- Ihre Daten gehören Ihnen. Sie sind nicht an proprietäre Anwendungen und (evtl. patentierte) Formate gebunden.
- Sie können Ihren Freunden helfen, indem Sie Programme legal kopieren & weitergeben.
- Sie dürfen Ihre zuhause genutzten Programme auch in der Firma verwenden!

Namizne aplikacije

- **Gnome, KDE, LXDE, ...** - Desktop Environments

• **Firefox:** <http://www.mozilla.org/products/firefox/> spletni brskalnik temeljoč na Mozilla brskalniku.

• **OpenOffice:** <http://www.openoffice.org/> celovit Office sistem. Odlična alternativa MS Office paketu. Popolnoma kompatibilen z MS Office paketom: word, preglednice, prezentacije, grafike...

• **The GIMP:** <http://www.gimp.org/> izjemno močen grafičen program. Alternativa programom, kot so: Photoshop, Paint Shop Pro, itd ...

• **Gqview:** <http://gqview.sourceforge.net/> pregledovalec slikovnih galerij.

• **Evolution:** <http://www.gnome.org/projects/evolution/> alternativa Outlook email klientu in koledarju.

GNU/Linux alternative Windows orodij

Internet Explorer	Mozilla Firefox
IIS	Apache
Money	GNU Cash
MS Office	OpenOffice.org
MS Outlook	Evolution,Kmail
MS Project	Mr Project Planner
Nero	k3b
Photoshop	The gimp
WinAmp	xmms,amarok
W. Media Player	xine,totem, mplayer

<http://www.linuxrsp.ru/win-lin-soft/table-eng.html>

GNU/Linux doma (3)

Z GNU / Linux-om lahko brez težav uporabljate:

- **Office:** word processor, spreadsheet, presentations
- **Internet:** Spletni brskalnik, email
- **Multimedija:** video, zvok in grafika (vključno z digitalnimi kamerami)
- **Učenje** o računalnikih in računalniškem programiranju

Če imate še vedno kopijo Windows sistema, ga lahko uporabite (double boot) za:

Igranje računalniški iger. Večina iger je še vedno na voljo samo za Windows in Mac okolja.

- Uporabo specifičnih programov.
- Uporabo strojne opreme, ki še ni podprta s strani GNU / Linux.

Free Electrons© Copyright 2004, 2005, Michael Opdenacker Creative Commons AttributionShareAlike 2.0 license

Eine Migration zu GNU / Linux ist möglich für:

- Büroarbeit: Textverarbeitung, Tabellenkalkulation, Präsentationen
- Internet: Web-Browsen und Email
- Multimedia: Video, Sound und Grafik (einschließlich Ddigitalkameras)
- Lernen über Computer und -Programmierung

Wenn Sie noch eine Windows-Kopie haben, können Sie diese behalten (Dual-boot) für:

- Spiele: Viele Spiele unterstützen immer noch nur Windows oder Mac.
- Benutzung spezieller proprietärer Programme oder Bildungs-CD-Roms
- Benutzung von durch GNU/Linux bisher nicht unterstützter Hardware

Zaključek

hvala za vašo pozornost
prosimo vprašajte, kar vas zanima !

več informacij:

www.skolelinux.de/wiki/LugSevnica

sl.wikipedia.org/wiki/Linux

linux.prinas.si

www.lugos.si

ubuntu.si